

Československý týdeník - Evropské vydání Tschechoslovakische Wochenzeitung - Europäische Ausgabe

AMERICKÉ LISTY: Vychází každý pátek • Vydává a tiskne: Universum Sokol Publ. • Vedoucí redaktor: Josef Martínek • Evropský redaktor: Miroslav Fišera • Adresa redakce: AL, Postfach 3, 8027 Zürich
Roční předplatné S. Fr. 50.00.

AMERICKÉ LISTY: Erscheint jeden Freitag • Herausgeber: Universum Sokol, Publ. Chefredakteur: Josef Martínek • Redakteur für Europa: Miroslav Fišera • Anschrift der Redaktion: AL, Postfach 3, 8027 Zürich • Abonnement: S. Fr. 50.00 (jährlich).

GREGRÜNDET 1874 (New Yorské Listy) • MONTAG, den, 29. JULI 1974 • POSTFACH, 3 8027 ZÜRICH, (SCHEWEIZ) Nr. 26.-28. • PREIS S. FR. 1.00

S ČÍM SOUHLASÍME...

AMERICKÉ JEDNOTKY V EVROPĚ

Snaha senátora Mika Mansfielda vynutit podstatné snížení stavu amerických vojsk v Evropě a v jiných zámořských oblastech byla špatnou bitvou na špatném místě a ve špatné chvíli. Politická stabilita a hospodářské zdraví západní Evropy jsou dnes vratší než kdykoli jindy. Ve Velké Británii, v západním Německu, ve Francii a v Itálii padly v posledních měsících vlády. Vztahy západní Evropy ke Spojeným státům jsou napjaté. Washington musí vyvinout velké úsilí, aby dal atlantické společenství opět dohromady, než se rozkoj prohloubí. Jednostranné oslabení bezpečnosti západní Evropy by znamenalo toto úsilí dít, než začne.

Senátor Mansfield naposledy argumentoval tím, že jednotky, stažené z Evropy a z Asie, mohou být demobilizovány a že se tak sníží obranný rozpočet o miliardu dolarů ročně. Ale ozbrojené síly Spojených států jsou už o půl milionu slabší než v době před vietnamskou válkou a o 1,2 milionu slabší než ozbrojené síly Sovětského svazu. Jsou možnosti, jak by se mohly a měly snížit výdaje na obranu. Ale vynucené zákonem opatření, namířené proti nynějšímu stavu amerických vojsk v zámoří, by bylo nejhorší možností, jak se vypořádat s tímto úkolem.

Rozhodná porážka Mansfieldova pozměňovacího návrhu, v němž se žádalo stažení 125.000 amerických vojáků ze zámoří je vítězství zdravého rozumu. Hlasování v senátu — 30 let ode dne, kdy se Američané vylodili v Normandii a zahájili osvobození Evropy, okupované nacisty — bylo hlasování pro zodpovědnou americkou politiku ve světě, hlasování proti jednostrannému oslabení.

Americké jednotky v Evropě jsou nezbytnou výztuží vojenské a politické stability tohoto kontinentu. Tvoří hlavní spojovací článek mezi v podstatě bezatomovou obranou západní Evropy a nukleární odstrašující silou Spojených států. Bez amerických jednotek by se ze sovětské vojenské převahy, která je nasazena v těsné blízkosti — rychle stala převaha politická. Aniž by se dal do pohybu

jediný sovětský voják, vzrostl by přes noc několikanásobně vliv Moskvy na vývoj v bezbranné západní Evropě.

Západní Evropa, jako průmyslový komplex vedle Spojených států nejmocnější na celém světě a jako zeměpisná oblast životně důležitá pro bezpečnost Ameriky, by se sovětskému tlaku vystavovala téměř tak zranitelná jako finská vláda. Před hrozbou ztráty nezávislosti by měli západní Evropané jedinou alternativu: vybudovat si nukleární moc.

Vojenská rovnováha, kterou americké jednotky zajišťují ve střední Evropě, je cenný příspěvek, který po tři desetiletí udržoval mír. Tato rovnováha nevyžaduje, aby všech 300.000 amerických vojáků navždy zůstalo v Evropě. Stav amerických ozbrojených sil už je dnes o více než třetinu nižší než v padesátých a šedesátých letech. Vídeňské rozhovory o vzájemném snížení vojenských sil nabízejí možnost další sovětsko-americké redukce, která by zachovala rovnováhu.

Hlavní posilu Mansfieldovu pozměňovacího návrhu v Kongresu dodávaly dvě skutečnosti: potíže platební bilance, které už neexistují, a neo-isolacionistický trend — podněcovaný vietnamskou válkou, která skončila.

New York Times

SOUKROMÍ ATOMOVÁ BOMBA?

V pečlivě napsaném dopise bylo děsivě jasné oznámení: Nezaplatili městská správa pisateli dopisu milion dolarů a nezaručili mu svobodný odchod ze země, vybuchne uprostřed města vodíková bomba. Co horší, k dopisu byl přiložen věrohodné vyhlázející diagram termionukleární zbraně. Odborníci Výboru pro atomovou energii, s kterými se městští úředníci radili, odmítli s jistotou říci, že domnělý útočník není schopen splnit svou hrozbu.

Tento melodramatický případ si nevymyslel autor televizních filmů ani spisovatel fantasticko-vědeckých románů. Skutečně se to stalo před několika lety v Orlando na Floridě. Po důkladném policejním vyšetřování, se zjistilo, že "útočníkem" byl čtrnáctiletý středoškolač s výborným prospěchem ve vědeckých oborech, kterému nešlo

(Pokrač. na str. 7)

Prestiž Ameriky ve světě

Ztratila Amerika na své prestiži ve světě díky nechutné aféře Watergate, — je otázka, na kterou je dnes již možno odpovědět. Neztratila. Dokazují to poslední světové události, aktivita Spojených států na poli mezinárodní politiky a také zahraniční reakce na ni.

Byla to aktivita ve všech směrech úspěšná — at' se týkala likvidace neúnosného válečného konfliktu na Středním východě a návštěvy prezidenta Nixona skoro všech zemí arabského světa, nebo jeho návštěvy a hovorů

DÉTENTE A REALITA

Ve dnech, kdy se americký prezident objímal v Moskvě s prvním mužem komunistického Ruska, Brežněvem, opravdový život šel dál: otec sovětské atomové pumy Andrej Sacharov, přední disident, skončil ze zdravotních důvodů hladovku, která nesplnila účel: měla být nátlakem na Nixona, aby činił nátlak na Brežněva, aby ten dal víc svobod občanům SSSR. A v Kanadě se rozhodl nevrátit se do matičky Moskvy sólista hostujícího slavného divadla Bolšoj, tanečník Michail Barišnikov.

Détente a realita mají k sobě ještě strašně daleko.

s představiteli skoro všech evropských vlád, anebo jeho návštěvy Sovětského svazu, která vlastně byla poslední zkouškou před definitivní odpovědí na otázku, týkající se prestiže Ameriky ve světě. A odpověděla na ni vlastně Moskva sama tím, jak byl prezident Spojených států přivítán nejenom oficiálně, ale i veřejnosti. Na tom úseku byl učiněn opravdový pokrok — Amerika přestává být v očích jiných národů "představitelkou reakce a ohrožovatelkou světového míru"!

Je nutno ovšem počkat na přesné zprávy z moskevské zesty o tom, o čem a do jaké hloubky bylo jednání, a za jakých podmínek nejen v zájmu Ameriky, ale i svobodného světa došlo mezi představiteli obou světových ideologií k naprosto nezbytným kompromisům.

Na tomto úseku nás ale uklidňuje opatrný postoj obou vládních komor Spojených států ke všem požadavkům Sovětského svazu, co se technických vymezeností západu týče, který velmi objektivními námitkami a připomínkami v senátu Spojených států reprezentuje hlavně senátor Henry Jackson.

Co se prestiže ve světě týče — tu tedy Amerika neztratila, naopak díky své aktivitě

i na úkor Sovětského svazu ji ještě prokloubila.

A nechutná aféra Watergate se stala případem čistě americkým — který také Amerika musí sama zlikvidovat. A doufáme, že nejenom "po americku", ale také v zájmu Ameriky.

FIN

Potěšení v Holandsku

Po devíti měsících bylo zrušeno naftové embargo arabských států vůči Holandsku.

Tato malá evropská země byla společně se Spojenými státy potrestána Araby za svou otevřenou podporu Izraele. Proti Spojeným státům skončilo embargo oficiálně už devatenáctého března. Holandsko trpělo až do poloviny července. Iniciátorem zrušení embargo byl Egypt.

Setkání odloženo

Leonid Brežněv požádal egyptskou vládu o odložení schůzky na nejvyšší úrovni, která tedy mezi sovětskými a egyptskými představiteli bude až v říjnu. Měla se původně konat v polovině července. Důvody pro odsunutí setkání nebyly udány, sověti jen řekli, že určité okolnosti zabránily, aby se Moskva mohla na schůzku dobře připravit. Iniciátorem setkání je prezident Sadat.

NAŠIM ČTENÁŘŮM

Americké Listy mají letos už sto let. Jejich evropské vydání existuje teprve druhým rokem, ale už se v Evropě pevně usadilo. Nicméně stále ještě zápasíme s potížemi. Odběratelé dostávají AL nepravidelně; objevují se i chyby v adresách. Ta druhá závada vznikne občas při přepisování štitků — je ostatně ojedinelá a dá se rychle napravit. Horší je to s tou nepravidelností. Zde je chyba — "u nikoho". Podle švýcarských zákonů, veškeré noviny, jež nejsou tištěny ve Švýcarsku, jsou považovány za "drucksache" a podle toho také expedovány: teprve tehdy, když je na poštovních úřadech čas. S tímhle souvisí také nepoměrně vysoké poštovné za evropské vydání AL, které se pak zas projevuje na ceně našich novin. Snažíme se situaci zlepšit a přestože to jde pomalu, je tu zcela jistě naděje. Věříme, že se splní naše snaha, učinit Americké Listy cenově přijatelnějšími. A ještě pár slov mimošvýcarským odběratelům: nemáte-li po ruce mezinárodní poštovní poukázku, můžete předplatné uhradit buď převodem z banky na konto Amerických Listů u Schweizerischer Bankverein, fímale Zürich-Oberdtrass (8033 Zürich) nebo zasláním šeku. Za důvěru a porozumění děkujeme.

Administrace a redakce evropského vydání AL

O ČESKOSLOVENSKU

Přelet letadla

V prostoru obce Rybník v okrese Český Krumlov přelétlo v polovině června čs. hranice sportovní letadlo švýcarského původu. Posádka uposlechla výzvy letounů č. armády a přistála na svazarmovském letišti v Českých Budějovicích. Jak se ukázalo, došlo k přeletu chybou orientací posádky při návratu z Rakouska do Švýcarska. Příštího dne oba letci odletěli domů.

Akademické ceny

Slovenská akademie věd udělila své výroční ceny. In memoriam dostal cenu prof. Mikoláš Bakoš za práci — nazvanou "Literární historie a historická poetika". Jinak byl vyznamenán Ustav experimentální endokrinologie a kolektiv elektrotechnického ústavu za práci o supravodivých magnetech.

Odjel okupační představitel

Svůj pobyt v Československu ukončil generál-plukovník Konstantin Kožanov — starší představitel hlavního velení spojených ozbrojených sil států Varšavské smlouvy. Před odjezdem byl vyznamenán mnoha čs. řády a přijali ho postupně všichni vedoucí představitelé.

Umrtí chirurga

Ve věku 65 let zemřel prof. dr. Josef Pavrovský, přednosta první chirurgické kliniky Univerzity Karlovy a předseda Čs. společnosti pro mezinárodní styky.

Miliardy za alkohol

V minulém roce vydali čs. občané za alkohol 17 a půl miliard korun. K tomu jiná čísla: pod vlivem alkoholu spáchalo loni trestný čin skoro 40.000 lidí, což je třetina všech zjištěných pachatelů. Z mladistvých přestupníků zákona ovlivnil alkohol každého pátého.

Policie modernizuje

Za účasti pražských politických funkcionářů byl zahájen provoz nového operačního střediska mražské policie. Moderní technika má přispět ke zvýšení bezpečnosti dopravy i k ochraně majetku a životů občanů.

Čs.-americké jednání

Počátkem července jednaly v Praze znovu delegace ČSSR a USA o vyřešení vzájemných finančních nároků. Jedná se stále o náhradu znarodněných podniků v Československu a — naopak — o tzv. čs. zlatý poklad v USA. Z jednání nebyla vydána zpráva.

Málo závodních strojů

Strakonické motocyklové závody ohrožily čs. účast na mnoha mezinárodních závodech, protože nedodaly včas několik objednaných motocyklových strojů. Jejich nadřazené generální ředitelství jim pro letošek v důsledku mezinárodní palivo-energetické krize nařídilo změnu sortimentu, kterou podnik nemohl v krátké době zvládnout. Nestačí vyrábět potřebné množství sériových strojů, na nichž především ženy pracují v přesčasech a po sobotách. Sportovní veřejnost nedodržené závazky v závodních strojích ostře kritizovala.

Lidice — Coventry

V britském městě Coventry se konal za účasti čs. velvyslance v Anglii čs. týden. V rámci kulturního programu vystoupila také ostravská dechovka a taneční soubor Opavice. Ostrava má — stejně jako Lidice — s Coventry družební svazky.

Brněnská strojírna jubiluje

První brněnská strojírna, jeden z nejstarších závodů tohoto druhu v republice, oslavil 160. výročí svého založení. Jeho zaměstnanci už vyrobili na 400 turbin a přes 10.000 kotlů. V posledních 20 letech se závod podílí i na výrobě zařízení pro jadernou energetiku.

Za pomoci Švédů

Atraktivní součástí nové slévárny šedé litiny v Jihomoravské armaturce v Hodoníně je automatická formovací linka, dovezená ze Švédska. Hlavně její zásluhou se zlepšily pracovní podmínky dělníků; snížila se fyzická námaha a zvýšila čistota prostředí. Ročně se tu vyrobí 24.000 tun odlitků.

KDO JSOU TI NOVÍ

Na květnovém plénu ÚV KSČ hovořil Gustav Husák také o vývoji členské základny v normalizované straně.

Pravil, že je to vývoj velmi dobrý, neboť od onoho druhého 14. sjezdu bylo přijato 160.000 nových kandidátů a členů. Podle Husáka je radostné, že přes 60% nově přijatých tvoří dělníci a téměř 90% lidé mladí a mladší. Husák z toho usoudil, že strana se stala znovu přitažlivou, a to především pro dělnickou třídu, pro družstevní rolnictvo, pro mladé lidi.

V prvních normalizačních letech se organizoval všelijaký nábor, třeba i do pionýrské a zejména pak do svazácké organizace. O rozšiřování strany se však příliš nehovořilo ani nepsalo. V průběhu rozsáhlých čistek bylo přece naopak ze strany vyloučeno, případně z ní odešlo — víc jak půl milionu členů, a bylo by působilo podivně, kdyby se současně — odkudsi — nahrazovali jinými. Teď se však zase tato pročištěná KSČ musí bránit proti podezření, že její pročištěná členská základna stagnuje, či že se dokonce — z důvodů prostě biologických — zmenšuje. Vedení by tato skutečnost třeba ani tolik nevadila, potřebuje však oten argument s přitažlivostí. Po Husákově vyhlášení na plénu se — jak už to bývá — rozjel celý propagační aparát, který náhle věnuje růstu strany nebyvalou pozornost. Pochopitelně, nikoli formou nějakých náborových výzev — s tím má KSČ už také špatnou zkušenost — ale, jak se tomu teď říká, cílevědomou a plánovitou přípravou příštích kandidátů, posilováním a zkvalitňováním členské základny. A stránky stranického tisku se teď zaplňují rozhovory s novými, pokud možno mladými soudruhy a jejich fotografiemi.

Rudé právo uveřejnilo přesný počet nových kandidátů přijatých v roce 1973 — 75.989 — tedy téměř polovinu z počtu, který Husák uváděl od 15. sjezdu, tedy od roku 1971. 64% z nich jsou příslušníci. Také dělníci ve straně požadovali reformu a bylo by zajímavé vědět, kolik jich bylo pak při čistkách vyloučeno. Možná, že by to bylo impozantní procento.

V jistém smyslu má znormalizovaná KSČ určitý vzrůst

svých řad zajištěn. Členství v ní poskytuje jistá privilegia, je podmínkou pro výkon celé řady povolání — zkrátka usnadňuje život v hierarchické společnosti, ať už si propagandisté o těžkém břemenu člena strany píší cokoli. Nejen běžní kariéristé, ale i mnozí ti, a zejména mladší, kteří nechtějí být neustále na podřadných místech, kteří chtějí využít svého talentu a schopností, se podřídí této nedemokratické nutnosti, někteří snad i s přesvědčením, že jediné v tomto kruhu mohou napomoci nějaké změně k lepšímu.

Stranický tisk — ještě dříve než počal chválit zkvalitňování strany jejím posilováním, si už několikrát hořce stěžoval na opětovnou existenci takzvaného pokrytect-

vi. Nedávno napsala do týdeníku Tribuna jedna čtenářka z Chomutova a postavila celou tu otázku zásadně. Uvádí příklady celé řady lidí, kteří ostře nesouhlasí se současným režimem a přitom vstupují do nejrůznějších organizací, neboť příslušná legitimace jím otvírá dveře, když jdou shánět místo. Píše: "Můj známý, který mi nadával, když jsem šla na schůzi SSM "do komunistů", najednou zničehonic vstupuje nejen do SSM, ale přímo do KSČ."

To je tedy také jeden z těch 75.989 nových kandidátů, které si pochvaluje Rudé právo a škoda, že není uvedeno, zda patří do onoho dělnického procenta. Sotva se však jedná o výjмку.

Karel Jezdinský

Zajímavosti ze světa

Kmen bílých Indiánů, s modrými oči a světlými vlasy byl objeven v povodí Amazonky, a v dohledné době se za ním rozjede výprava s antropologem v čele, aby se pokusila vysvětlit jeho původ. Jde asi o jedno sto lidí a předpokládá se, že jsou potomky bílých výzkumníků, kteří v minulém století zkoumali tuto oblast, zůstali zde a smísili se s domorodým obyvatelstvem. • Zbytky půl metru dlouhé pravěké ryby byly objeveny v rumunském Cerenegurském horském masivu, v oblasti Karpat; podle názoru vědců jde o tvora, který žil na naší zemi před 60 miliony lety. Ryba patří zřejmě do rodu tuňáků a byla tak dobře konzervována, že má dokonce zachované i šupiny. Vědci předpokládají, že tato karpatská oblast byla před miliony let tropickým mořem. • Která města mají nejvíce telefonů v přepočtu na počet svých obyvatel? Americká metropole Washington a — švédsky Stockholm. Na 100 občanů Washingtonu připadá 128 telefonních aparátů a ve Stockholmu má 100 občanů sto a jeden telefonní přístroj. Pro porovnání: v Německé spolkové republice je na pvním místě Frankfurt nad Mohanem, kde na deset občanů připadá "pouhých" šest telefonů. Absolutně nejvíce telefonů má ze světových velkoměst New York a to šest milionů, za ním následuje Tokio z 5.200.000 telefonů a Londýn se 4 miliony. • Pokladničkou na úspory nazvaly západní noviny nový typ malé Fiatky, kterou v licenci začala vyrábět španělská továrna na automobily Seat a která se bude na Západě prodávat buď jako Seat nebo jako Fiat 133. Vozík je o 14 centimetrů kratší než stosedmadvacítka, ale karoserii je mu velice podobná. • Autíčko je vzor své velikosti — či lépe malosti — velice pohodlné a komfortní, včetně poměrně značného prostoru pro zavazadla. • Že se nedá lyžovat v létě? Samozřejmě, že dá na ledovcích, tedy ve velkých výškách ve střediscích zimních sportů, z nichž některá mají lyžařskou sezónu po celý rok. Ale my máme na mysli kolečkové lyže, které vyrábí už několik západních firem a jimiž se dá jezdit na každém správně upraveném travnatém kopečku. Místo skluznice mají řadu hladkých válečků a zejména italská lyžařská reprezentantka je používají při svém letním tréninku. •

Čeština na universitě

Kentská státní universita v Kentu, Ohio, pořádá kursy českého jazyka pro své posluchače i pro mimouniversit zájemce. O veškeré podrobnosti si napište na tuto adresu: Critical Language Office, 119 Bowman Hall, Kent State University, Kent Ohio 44242.

AMERICKÉ LISTY, československo-americký týdeník. — Vydává a tiskne Universum Sokol Publications, Inc., 283 Oak St., Perth Amboy, N. J. 08861. — Nevyžádané rukopisy se nevracejí. — Veškerá tisková práva vyhrazena. — Roční předplatné švýcarských Fr. 50.00 nebo ekvivalent.

AMERICKÉ LISTY, Czechoslovak-American weekly. Published and printed by Universum Sokol Publications, Inc., 283 Oak Street, Perth Amboy, N. J. 08861. — Rights of republication of all materials herein are reserved. — Yearly subscription S. Fr. 50.00 or equivalent;

ZAJÍMÁTE SE O DĚNÍ V ČESKOSLOVENSKU? ZAJÍMÁ VÁS, CO SE DĚJE VE SVĚTĚ?

Čtete anglické, německé, francouzské nebo jiné cizojazyčné časopisy. Zjistíte, že doba, kdy věnovaly hodně místa Československu, pomalu, ale jistě mizí. Je to škoda. Ta malá země v srdci Evropy nejenže byla, ale stále je bolavým místem světa a jeho svědomí. Podrobné informace o událostech v Československu z hlediska rámce mezinárodního dění, informace leckdy unikátní, které v žádném jiném tisku nenajdete, přináší pravidelně náš týdeník. Není-li vám osud bývalé vlasti lhostejný, stanete se čtenářem Amerických Listů.

Zde odstříhněte a zašlete na adresu: AMERICKÉ LISTY.

Postfach 3, 8027 Zürich/Schweiz
Přihlašuji se za odběratele "Amerických Listů" a předplatné zaplatím poštovní složenkou (celoročně, pololetně, čtvrtletně. Nehodící se škrtněte. Roční předplatné S. Fr. 50.00, pololetní S. Fr. 25.00, čtvrtletní S. Fr. 13.00 nebo přepočít v jiné měně. Předplatné je možno uhra-
nit i šekem nebo money order.

Jméno:
Adresa:

Socialismus a kapitalismus

Ferdinand Peroutka

VI.

Dosud jsme v této serii sledovali hlavně triumfy kapitalismu a houževnatost, s níž se udržuje při životě. Byly toho určité podmínky. Se sověty svázaný socialismus někdy sám si připravoval své porážky, zejména tenkrát, když o všechno jiné více se staral než o své výrobní schopnosti. Na začátku hledal svou politickou základnu také na nejnížší úrovni, také na těch, kdo mají oči zelené závislí a sami neschopní nebo z jiného důvodu málo činní, přece nechtějí připustit, aby někdo stál před nimi. Byly mezi nimi i odpadky buržoasie, jež, když komunismus v zemi převládl, si počínaly podle rychle nalezené nové zásady: Jsme ubití, tož ubijeme. Komunistická strana se jich později zbavovala v čistkách. Ale dokud jen otvírala náruč a sbírala přívržence, lichotila pestrému davu a vyhovovala žádostem, jež četla v zelených očích. Zlikvidovala minulosti odkázané pravidlo, že dobrá práce a schopnost zaslouží spravedlivé odměny, a poručila, aby mezi všemi úrovněmi práce u výplatní pokladny byla rovnost. Snad vskutku věřila, že tím zavádí spravedlnost. Avšak systém, který z hospodářského života vylučuje osobní prospěch naráží na částečně neměnnou lidskou povahu. Kapitalistický kritik ne bez dobrých důvodů to přirovnal k lodi, která by svésila plachty nebo uhasila kotle pod stroji a jen veslovala.

Historie sovětského hospodářství není možná bez kapitoly nebo spíše bez mnohých kapitol o tom, jak opěť byla dávána přednost politickému zájmu diktatury před řešením hospodářským. Dosti přirozený následek byl, že komunismus v zemích, jež ovládl, musil uzavírat hranice, aby do světa neprchali ti, kdo v sobě citili schopnost obstát ve volné soutěži. Doma vynalézavost a čilost nejen nebyly odměňovány, nýbrž často ani dovolovány, poněvadž vypadaly jako kritika. Odhalovaly nevědomost politicky dosazených říditelů a znepokojovaly netečnou rovnocennost na pracovištích.

Sovětský socialismus byl si poněkud vědom obtíží, jež vyvolal, a znovu a znovu prohlašoval, že je překoná, ne nějakými malými opatřeními, nýbrž velmi důkladně a jakoby jednou ranou tím, že vytvoří nového socialistického člověka, jemuž osobní ohled bude připadat zcela nemravným. Jak víme a jak sovětský socialismus už také ví, tento nový člověk se nedostavil.

Za našeho života kapitalismus v soutěži se socialismem vyhrával svou výrobností.

Byly kritické chvíle, kdy jen tato schopnost ho zachránila. Ale vyvstává otázka, jak dlouho se toto ještě bude opakovat. Stadium, ve kterém tak se dělo, se pomalu stává historií. Moderní kapitalistická technologie se rozšiřuje po celém světě jako nová přirozenost národů. Už méně záleží na tom, kdo co vynalezl, k větší čilosti probuzený svět učiní si to brzy, tak nebo tak, svým majetkem. Daleko od sovětského socialismu byly vynalezeny rozhlas a televize, ale za krátko se ozývaly také ze socialistických zemí — s jiným poselstvím. Mrakodrapy už škrabou nebe také nad hlavními asijskými a africkými městy. Není pokroku, aby svět si jej nevyvlastnil, nebo aby kapitalismus jej neprodal nebo i nedaroval. I v socialistických zemích dělníci začínají jezdit do práce v autech. Bývalo to jedinečným a obdivovaným rysem bohaté Ameriky. V Jugoslávii bylo oficiálně známeno, že už každá pátá rodina má auto. Jinde nové stroje pracují na pokraji džunglí. Dosavadní vzdálenost mezi zeměmi ve výrobních schopnostech se menší. Sovětský svaz na tom pracuje metodicky. Aby nic neopomenul, smlouvami s Amerikou si zajišťuje nejnovější technologii. A čteme právě, že Amerika dá Egyptu vše, čeho je třeba k rozvoji nukleární síly pro výrobní, mírové účely. Nestranně dá Amerika totéž Izraeli — jestliže to ovšem podnikavý Izrael ještě nemá. Indie svým vlastním přičiněním se vyvíjela do nukleárního stadia.

Tak výrobní mapa světa se mění, bude na ní mnohem méně černě zaznamenaných míst. Výrobní vítězství kapitalismu nebudou už tak zaručena, jak bývala. A poněvadž výroba a životní úroveň jdou spolu, také vzdálenost v životní úrovni mezi oběma částmi světa se bude menšit. Zejména sovětský socialismus bude schopen dát obyvatelstvu vyšší životní úroveň, což ostatně mohl dávno učinit, kdyby nebyl v každém okamžiku politisoval. Nebude to ona až barokně rozvítá životní úroveň nepokročilejších západních průmyslových států, ta nebude cílem socialistického plánování. Ale bude v moci socialismu, aby tepleji obklopil lidi uspokojující životní úroveň.

Po desetiletí jsme kritisovali výkladní skříň v socialistických zemích za to, že drze slibovaly, co nebylo uvnitř. Jestliže však výrobní možnosti a následkem toho i životní úroveň v obou částech světa se k sobě přiblíží, souměř se mezi socialismem a kapitalismem bude postavena na vyšší úroveň. Socialismus

už nebude podléhat v porážkách, zaviněných primitivností. Kapitalismus bude nucen, aby individuální princip znovu a jemněji obhajoval. V nové éře sovětský socialismus dle všeho bude dále tázan, proč ještě si dovoluje potlačovat člověka, a kapitalismus snad bude tázan, proč člověka nevede.

Údlosti posledních dvanácti měsíců ukázaly, že kapitalismus byl až příliš sebevědomý a bezstarostný. Je vždy dobře si připomenout, v které době filosof nebo ekonom psal, na jakou skutečnost kolem sebe reagoval. Marx si vytvořil svou představu o nezkrotitelnosti hospodářských, tehdy kapitalistických sil v době, kdy ještě nikdo se nepokusil je zkrotit. V letech třicátých kapitalistický svět prošel hlubší a rozsáhlejší hospodářskou krizí než byla do té doby známa. Někteří věřili, že poslední hodina kapitalismu udeřila, Agitátoři, jichž nebylo málo, rozšiřovali fotografie, na nichž vyrovnané řady traktorů imponantně stály na ukrajinských polích. Mělo to znamenat, že lepší, jistější budoucnost přijde z východu, a že traktory ji založí. Pravda ovšem byla, že sovětské traktory přišly z Ameriky, že Rusko je obdrželo podobnými smlouvami s Amerikou, jaké nyní se snaží uzavřít, a že Amerika s nesrovnatelně větším počtem traktorů byla v hluboké krizi. Traktory samy tedy nebyly odpověď.

Kupodivu na konec tato krize posílila hrdost a jakousi bezstarostnost kapitalismu. Domníval se, že si ukázal, že dovede zmocit i krizi, která se zdála smrtelnou. Zmohl ji určitým způsobem, který odpovídal tehdejší situaci. Anglický ekonom Keynes poučil tehdy kapitalisty, jak překonat krizi energickým financováním výroby bez ohledu na zlatý standard a na pravidla klasických rozpočtů a odvrátit nezaměstnanost, která otrásá státem. Povzbuzení Keynesem kapitalističtí ekonomové věřili, že se mohou dívat do klidnějšího světa. Začali jednat s lehkým opovržením i s tak zvanými cyklistickými krizemi, vracejícími se dočasnými ochabnutím hospodářského života. Uvěřili, že i to lze dirigovat. Avšak Keynes měl své meze, a terén za nimi je dosud neprozkoumán. Jsou věci, které šly mimo Keynesův zájem nebo jeho moudrost. Jako každý byl synem své doby a byl zvyklý na její poměrnou skromnost. Věřil, že obyčejné potřeby lidí v pokročilých zemích lze celkem snadno uspokojit. Ale co jsou "obyčejné potřeby?" Jako všichni ostatní, Keynes nepředvídal psychologickou revoluci, která přijde, a svobod-

Amerika je druhá

Admirál Zumwalt odchází z funkce jako Šéf námořních operací a jeho labutí píseň je spíše chmurná než vítězná. Admirál smutně souhlasí se zjištěním nezaujatých odborníků, že sovětské námořnictvo má nyní nad americkým početní i mocenskou převahu. Přes naléhavé prosby Pentagonu Kongres jen zdráhavě uvolňoval prostředky na nahrazování zastaralých lodí moderními. Tak se náhle a dramaticky snížila americká námořní síla v době, kdy Sovětský svaz stejně dramaticky své námořnictvo zvětšuje. Výsledkem je, jak říká Zumwalt, "že Sovětský svaz je lépe schopen odepírat nám mořské koridory, což je jeho úkol, než my jsme schopni mořské koridory udržovat, což je náš úkol".

Jsme země s obrovskými zájmy na mořích a s velkými globálními závazky — hospodářskými, politickými a vojenskými — a tento pokles námořní moci ohrožuje naši bezpečnost a naši národní existenci. Jsou alarmující náznaky, že bylo postiženo nejen námořnictvo; v celkovém obranném rozpočtu se vydává stále více peněz na

platy vojáků a stále méně peněz se investuje do nových zbraní.

Skupina propagátorů jednostranného odzbrojení, kteří ignorují tuto zcela zřejmou nebezpečnou situaci, začala nedávno orodovat za směšný a nezodpovědný požadavek, aby se snížily výdaje na obranu. Chtějí dát do starého železa bombardéry B-1 a zrušit výstavbu ponorek Trident, chtějí vyřadit osm leteckých perutí a rozpustit celé tři armádní divise. Je to v podstatě návod, jak uvést Spojené státy do stavu vojenské nemohoucnosti.

Každý zdravě myslící člověk doufá, že někdy vbrzku dohody mezi státy umožní, aby se zmírnily závody ve zbrojení a ulehčila břemena, která s tím souvisejí. Ale je nesmyslné navrhnout, aby to Spojené státy udělaly samy a aby odhodily svůj ochranný štít proti agresorům. Dokud potenciální nepřítelé, kterým jde o to, aby nás zničili, zvětšují svou moc, nemáme jinou volbu než počínat si stejně, chceme-li doufat, že si uchováme svobodu a existenci.

Daily News

PODĚKOVÁNÍ

Libuji, že nemohu jednotlivě poděkovat všem těm, kteří si na mne tak mile vzpoměli začátkem června t.r.

Ciním tak touto cestou v upřímné vděčnosti.

Dr. Karel Steinbach

V Kalifornii navštivte kraj. podnik

3 Nations Wine and Dinner House

CONTINENTAL SPECIALTIES
HUNGARIAN & SZEGEDINER GOULASH
WITH BOHEMIAN DUMPLINGS — SAUER BRATEN
DOMESTIC & IMPORTED BEERS & WINES ON TAP
LUNCH & DINNER DAILY
CLOSED MONDAY

GEORGE J. SIEBERT
Your Host

13756 Arnold Drive
Telephone (707) 996-9979

GLEN ELLEN, CA.

50 mil severně od San Franciska v historickém údolí Jacka Londona. Uctivě zve Jiří Siebert, bývalý majitel "České hospůdky" v San Francisku. Jidelna a bar pro Vaše pohodlí.

nou společnost, která během několika málo let se vrátí do vystupňovaných požadavků blahobytu. Nepředvídal inflaci, která z toho vznikne a je ve své síle dotud neznámou krizi a ohrožením kapitalismu. Nepředvídal věk

žádosti, která poruší sociální disciplínu. Ani nepředvídal, že může vzniknout krise surovinová. Byl zvyklý na tehdejší mezinárodní poměry a na pravidelnou, klidnou doávku surovin.

(Budeme pokračovat.)

NOVÝ RAKOUSKÝ PRESIDENT

Novým rakouským prezidentem byl ve volbách 23. června zvolen dr. R. Kirchschläger. Zejména těm, kteří v r. 1968 podávali na rakouském vyslanectví v Praze žádost o vísa, je osobností velmi známou. Pod jeho vedením totiž rakouské vyslanectví vyřizovalo žádosti Čechů a Slováků, kteří po šoku z "bratrské pomoci" urychleně chtěli opustit republiku, s neobyčejnou obětavostí a bez zbytečných formalit: všichni žadatelé dostávali vísa během dne, což kladlo vysoké nároky na početně malý stav personálu vyslanectví. V tom se zastupitelský úřad této malé středoevropské země výrazně lišil od zastupitelství mnoha jiných, daleko větších a mocnějších států. Osobně se o to zasloužil právě dr. R. Kirchschläger, který bez ohledu na opatrné instrukce své vlády poskytl tehdy Čechům a Slovákům opravdovou pomoc.

V r. 1971 byl Kirchschläger, který není příslušníkem žádné politické strany, povolán jako ministr zahraničí do vlády dr. B. Kreiskeho, kterou tvoří socialistická strana. A ta Kirchschlägera také kandidovala na funkci prezidenta republiky. Kirchschläger dostal již v prvním kole 52% hlasů (jeho lidovecký protikandidát 48%), největší počet, jaký dostal presidentský kandidát při první nominaci, (jak je známo, je posice prezidentů, kteří jsou

Mezinárodní přehled

kandidováni podruhé, podstatně snadnější) od doby, kdy je rakouský prezident volen lidovým hlasováním. Po rakouských prezidentech 2. republiky, K. Rennerovi a Körnerovi, kteří pocházeli z českých zemí a po nedávno zemřelém J. Jonasovi, který pocházel z české vídeňské rodiny (sám také hovořil česky), je tedy i další rakouský prezident mužem, který má dobré vztahy k naší vlasti. Postupuje však velmi důsledně vůči pražskému režimu. Je ještě v živé paměti, jak po únosu čs. emigranta J. Masaříka z rakouského území do Čech energicky zmrazil rakousko-československé vztahy a tak prosadil, aby Masařík byl pražským režimem vydán zpět.

Na rozdíl do dřívějších rakouských prezidentů druhé republiky, kteří byli všichni příslušníky socialistické strany, je Kirchschläger nestraník a vedle toho katolicky orientován. Krátce po válce byl také půl druhého roku členem rakouské lidové strany, ale rozešel se s ní, jak řekl, pro její nedostatek smyslu pro skutečně sociální politiku. Jeho vítězství, o němž mnozí, především pravice orientovaní novináři vážně pochybovali, je současně potvrzením kursu socialistické strany, která ho pro tento úřad nominovala a podporovala.

P. Haberman

ŠPANĚLSKÁ ANKETA

Španělský týdeník Cambio 16 položil 1500 vybraných osob čtyři důležité otázky. Mnozí dotázaní ponechali některé otázky bez odpovědi, 43 procent nedpovědělo na otázku, zda by ve Španělsku měly být obnoveny politické strany. Není divu. Od roku 1939 je ve Španělsku jedinou legální politickou stranou Falanga, založená v roce 1933 diktátorem Primo de Riverou. Falanga není sice jednotná, existují v ní různé směry a proudy a někteří její členové stojí v opozici proti generálu Francovi, i v tomto stavu ji však nelze považovat za hnutí s pluralitním charakterem. Španělsko je kromě toho korporativní stát, v jehož jednokomorovém parlamentu obnověním za druhé světové války, jsou zastoupeni představitelé různých stavů a profesí, nikoliv tedy politických stran. 53 procent dotázaných proto ani neodpovědělo na otázku jak by volili, kdyby ve Španělsku soutěžilo o přízeň obyvatelstva několik politických stran.

Asi 18 procent je se současnou vládou spokojeno a asi 28 procent by chtělo více demokracie. Pozoruhodné ovšem nejsou v první řadě uveřejněné výsledky, nýbrž fakt, že mohly být zveřejněny. V roce 1970 chtěl profesor sociologie Amando de Miguel uveřejnit výsledky svého bádání o španělské společnosti, ale censura mu zakázala použít materiálů o politickém smýšlení. Jeho kniha potom vyšla s prázdnými listy ostráňkovanými 371 až 407.

Deník Frankfurter Allgemeine Zeitung přinesl zprávu o tom, že bude odvolán liberální šéf španělského generálního štábu Diez Alegria, jehož před časem přijal v Bukurešti prezident Ceaușescu. To prý generálovi velmi uškodilo, podobně jako chvála jeho liberalismu, pronesená šéfem španělských komunistů Carrillem. Diez Alegria je srovnáván s portugalským prezidentem Spínolou, i když španělskému šéfovi generálního štábu nikdo nepředhazuje úmysl odstranit Franca.

HEATHOVO NADŠENÍ

Vůdce britské konservativní strany a bývalý ministerský předseda Edward Heath označil po svém návratu do Londýna svou desetidenní návštěvu v Číně za "naprosto úchvatnou" a řekl, že teď lépe rozumí čínské politice a postojům, jakož i problémům, před kterými stojí čínský průmysl a zemědělství. Za jeho pobytu v Pekingu i na čínském venkově ho Číňané okázale vítali. Nezapomněli, že Heath vedl Británii do Evropského spole-

čenství, že patří k nesmlouvavým obhájcům Atlantické aliance a k velkým skeptikům ohledně sovětské politiky takzvaného uvolňování napětí. Upřímnost pekingských předáků, s jakou otevřeně oceňovali Heathovu politiku vůči Číně, když byl ministerským předsedou, a jeho snahy o sjednocení Evropy, nelze brát v potaz. "Ale i když Číňané hodnotí západní Evropu vojensky jako protiváhu k Sovětskému svazu a politicky jako vyvažovací faktor proti Sovětskému svazu i Americe, nenabídlí Heathovi na oplátku nějaké překvapivé zlepšení styků s Evropou a Británií," napsal čínský dopisovatel londýnského časopisu Observer. Jak se Heath se svou družinou přesvědčil, Číňané všude zdůrazňovali také princip soběstačnosti a spoléhání na vlastní síly. Peking bude ovšem nadále nakupovat v Evropě moderní techniku a zařízení, ale nebude se těžce zadlužovat a bude dovážet pouze nezbytnosti. Nelze také očekávat, že se Čína otevře rychle Západu i v jiných ohledech.

PO PERONOVÍ

Na Argentínu po Peronově smrti čekají těžké časy; a z vývoje událostí posledního roku se zdá, že v podstatě půjde o dvě hlavní otázky. Především: co se stane s peronistickým hnutím? — a pak, nezávisle na odpovědi na tuto otázku: jak se budou chovat ozbrojené síly Argentiny?

Třetí a poslední údobí Peronova prezidentství trvalo 262 dnů. Peronův návrat z osmnáctiletého exilu byl sice triumfální, ale byl to návrat do zcela jiné země, než jakou Peron opouštěl: v Argentíně mezitím vyrostla nová generace mladých občanů, kteří se sice z velké části k peronismu hlásili, ale každý po svém. Peronistická mládež byla a zůstává hybnou silou krajní levice i pravice. Program peronismu — sociální spravedlnost, svobodné hospodářství a národní nezávislost — dával každému příležitost vykládat si osobní politickou zaangažovanost po svém. Společným jmenovatelem hnutí byl už značně vágní a slábnoucí mythus Peronovy osobnosti, v jejímž jménu se dělo vše: před rokem při vítání svého vůdce peronistická pravice a levice na sebe střídaly, zahýnulo přes jednoho lidí. Při oslavách prvního výročí Peronova návratu minulý měsíc otráslaly Buenos Aires zase několik nocí serie pumových atentátů.

Atentáty, bomby, politické únosy i vraždy nebyly v Argentíně novinkou, jenže tentokrát k demonstrativním projevům zvůle došlo po neméně dramatickém vývoji státních záležitostí: 12. červ-

na, tedy necelé tři týdny před svou smrtí Juan Peron hrozil, že se vzdá prezidentství, jestliže jeho stoupenci nezanechají násilného frakčního boje a ilegálních akcí. I Peronova vláda tehdy nabídl hromadně svou demisi, ale ve zřejmém předem zaranžované reakci přispěchalo na pomoc odborové hnutí. Mluvčí organizace přislíbili Peronovi podporu v jeho boji proti "mladým radikálním zelenáčům"; ovšem tím jen vynikla skutečnost, že v peronismu je nejen roztržka napravo a nalevo, ale i značná propast generační.

Mluvčí marxistické levice — člen ÚV a sekretariátu Komunistické strany Argentiny, Orestes Ghioldi, definoval postoj komunistů k peronismu v prosincovém čísle pražského měsíčníku Otázky míru a socialismu. "KS Argentiny", psal Ghioldi, "podpoří všechna vládní opatření, která budou třeba jen částečně napomáhat rozvoji národně-osvobozenického procesu v Argentíně. Zároveň si strana vyhrazuje právo poukazovat na nedostatky a kritizovat to, co bude považovat za negativní. Strana se nevzdá své nezávislosti, práva na vlastní názor." Není to lehká situace, s kterou si má poradit jako prezident Isabela Peronová. Tato žena — podobně jako kdysi Evita Peronová — se má stát katalyzátorem, který sváří se frakce peronistů budou v konfliktních poměrech respektovat.

JEVTUŠENKO

Nedávno uveřejnil týdeník Literaturnaja Gazeta nové verše rozporného básníka Jevgenije Jevtušenka. Byly věnovány přehradě na sibiřské řece Kamě a obsahovaly, jak je u Jevtušenka zvykem, několik zašifrovaných slov do vlastních řad. Někteří západní korespondenti si domysleli, že v osobě sběratele starých ikon a mincí z carského Ruska, autor napadá nositele Nobelovy ceny za literaturu Solženicyna. Tito dopisovatelé připomněli, jak se Jevtušenko Solženicyna zastal a jak před dvěma měsíci poslal Brežněvovi protestní telegram a usoudili, že Jevtušenko si teď zase chce v Kremlu napravit reputaci a eventuálně dostat povolení k nové cestě do ciziny. Nebylo by to poprvé. Hermann Pörzgen, dobrý znalec sovětských poměrů, dopisovatel, který žije v Moskvě už téměř dvacet let, se v článku ve Frankfurter Allgemeine Zeitung domnívá, že to je povrchní a nepravdivý závěr. Sběratelem ikon není podle něho míněn Solženicyn, ale spisovatel Solouchin, který se příliš zahleděl do ruské minulosti. Také další kritická slova prý nebyla určena na Solženicynovu adresu, ale Jevtušenkově vrstevníku Vozněsenskému, který se s ním před dvěma roky rozešel a nazval ho chamelecnem. Od té doby se oba básníci nesnášejí.

Nechte Vaše peníze pracovat pro Vás!

Zvýšili jsme úroky a platíme nyní:

7.50% přinese 7.90%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 1.000.00 zaručené na čtyři roky

6.75% přinese 7.08%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na tři roky

6.50% přinese 6.81%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na 2 roky

5.25% přinese 5.47%

na vkladní knížky

v jakémkoliv obnose od \$ 5.00 výše.

Úroky na vkladní Certifikáty počítáme a vyplatíme čtvrtletně, úroky na vkladní knížky počítáme a vyplácíme též čtvrtletně.

Peníze jsou zaručené pro každého až do \$20,000.00 vládní pojišťovnou Federal Savings and Loan Insurance Corporation ve Washingtoně.

Uložte si peníze u nás porostou Vám velmi rychle.

FOURTH FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1355 FIRST AVENUE, NEW YORK N.Y. 10021
aneb

2636 CENTRAL PARK AVE.,
Central Shopping Plaza, Yonkers, New York 10710
and
590 EAST 187 STREET
Bronx, New York 10458

Chruščov a Eisenhower

Druhý díl memoárů Nikity Sergejeviče Chruščova vychází knižně ve Spojených státech amerických. Tyto paměti se dostaly na Západ ve formě autentického Chruščovova vyprávění, zachyceného na magnetofonové pásky. Chruščov zde docela nenuceně vzpomíná na nejrůznější události, jichž se jako funkcionář a později jako představitel Sovětského svazu doma i v zahraničí zúčastnil, i na lidi, s nimiž se setkal. Přečtete si několik úryvků z jeho vyprávění o cestě do Ameriky a o setkání s prezidentem Eisenhowerem v roce 1959.

Nejdůležitější problém, jimž jsme se v Camp Davidu zabývali, byla otázka odzbrojení. Viděl jsem na Eisenhowerovi, jak velmi mu záleželo na tom, abychom dospěli k nějaké dohodě, která by vyloučila možnost jakékoli nové války.

"Pane Chruščově", řekl mi, "jsem voják. Byl jsem vojákem celý život a bojoval jsem v nejedné válce, ale nestydím se vám říci, jak velký strach mám z války. Chci udělat všechno, co je v mých silách, aby k nové válce už nemohlo dojít."

"Pane presidente", povídám já, "nikdo by nemohl být šťastnější než já, kdybychom takovou dohodu uskutečnili. Ale iak na to?"

Největší část našich rozhovorů byla věnována pokusům, najít na tuto otázku příznivou odpověď. A byli jsme to my, kteří dali na přetřes i téma stažení vojsk z třetích zemí, čili, jinak řečeno, likvidaci našich opěrných vojenských základů na cizích územích. To by znamenalo zrušení NATA i Varšavského paktu.

Američané nebyli ochotni jít tak daleko, a náš návrh odmítli. Ve skutečnosti jsme věděli, že k takové dohodě chybí předpoklady a že je

náš návrh předčasný. Tato naše nabídka měla od začátku více propagandistický než reálný smysl. Na druhé straně chtěli Američané dát souhlas k zákazu výroby a zkoušek atomových zbraní jen pod tou podmínkou, že budou pod mezinárodní kontrolou. Trvali na podmínce, že každý ze smluvních partnerů dovolí druhému podnikat nad jeho územím pozorovatelské lety. Tuhle podmínku jsme tehdy nemohli akceptovat. Zdůrazňuji: tehdy. A to z těchto důvodů:

Za prvé: americká pozice byla tehdy lepší, Spojené státy měly více atomových zbraní a nosných systémů. Za druhé nás Američané svými vojenskými a leteckými základnami obklíčovali, zatímco naše letadla Spojené státy ani nemohla dosáhnout.

A za třetí měli Američané i lepší možnost, deponovat na cizím území kontrolní zařízení, zjišťující na velkou dálku atomové pokusy u nás. Krátce a dobře, mezinárodní kontrolní systém, který američtí politikové navrhovali, nedával oběma stranám stejné šance — a proto jsme ho nemohli přijmout.

Naše rozhovory nebyly příliš produktivní. Spíše se dá říci, že ztroskotaly. Nepodařilo

se nám odstranit rozpory mezi námi. Zkoumali jsme je, ale neodstranili.

Pozoroval jsem, tak tím byl Eisenhower skličěn. Vypadal jako někdo, koho právě vytáhli z řeky, když do ní předtím spadl dírou v ledu, a kape z něho dosud ledová voda. Snad slíbil vedoucím činitelům své vlády — že se s námi dohodne, — a jeho naděje se rozplynuly v nulu.

Ani já jsem se necítil nejlíp. Já ovšem jel do Spojených států bez jakýchkoli iluzí, já věděl předem, že je předčasně věřit, že by mohlo k nějakému dorozumění dojít. Naše rozhovory se chýlily ke konci. Nehledě k dohodě, že nám Eisenhower oplatí návštěvu v Sovětském svazu, neměli jsme ani zdání, jak formulovat závěrečné komuniké.

Nastal čas oběda — vypadalo to spíš jako pohřeb než jako svatba. Nebo, abych nepřeháněl: jako kdyby se jídlo podávalo u postele těžce nemocného pacienta.

Eisenhower nebyl hloupý člověk, a myslím to určitě upřímně, když mi říkal, jak se bojí nové velké války. Vím naprosto bezpečně, že mi naléval čistého vína. Ve druhé světové válce byl velitelem vojenských sil našich spojenců, a dovedl si konkrétně představit, jak by taková atomová a raketová válka vypadala. Tehdy doba ještě pro dohodu o odzbrojení zralá nebyla, ale Eisenhower to myslel doopravdy — a i když to některé lidi určitě rozčílilo, přesto se musím o jeho úsilí vyjádřit pochvalně a s úctou.

mluví se za ně při přidělování nových bytů. Vyhlášku, která znamená utužení kontroly nad společností, si nepochybně vynutila stoupající zločinnost, jakož i rozkrádání socialistického majetku a nešvary všeho druhu.

V této souvislosti není bez zajímavosti, že Nejvyšší sovět nedávno rozšířil a zosílčil dosavadní ustanovení sovětského trestního zákona o drogách. Požívání, uskladňování a prodej narkotik a omamných prostředků se nyní v Sovětském svazu trestá mnohem přísněji než předtím. Obě vyhlášky rozhodně nenaznačují, že by v takzvaném prvním státě dělníků a rolníků dozrával čas k dávno ohlašovanému příchodu nového sovětského člověka.

ČSSR-Portugalsko

Podle vzoru Moskvy a stejně jako ostatní státy východního bloku navázalo i Československo diplomatické styky s prozatímní vládou Portugalské republiky, a to na úrovni velvyslanců.

PROGRAM

ŠTEFÁNIKOVHO DŇA

ktorý sa koná z príležitosti výročia jeho narodenín v nedeľu 21. júla 1974 popoludní o 2.30 hod. v sokolskom tábore Boonton, N. J.

- 1) Otvorenie slávnosti: Ján Babuška, predseda sboru 12, Newark.
- 2) Štátne hymny.
- 3) Pozdrav Slovenského Sokola: hlavný predseda Adrew Venglarčík.
- 4) Slovenská báseň.
- 5) Pozdrav legionárov: Rev. J. Šefl.
- 6) Česka báseň.
- 7) Spev slovenských piesní: pani Krákorová.
- 8) Slovenský prejav: Bohuš Rapoš.
- 9) Hudobná vložka manželov Zriembrowských.
- 10) Anglický prejav: Rev. Pavel Baránek.
- 11) Cvičenie družstva Slovenského Sokola.
- 12) Rezolúcia o náboženskej perzekúcii v republike: Dr. J. Mrázek.
- 13) Spev slovenských pesničiek: pani Krákorová.
- 14) Sólové vystúpenie slovenských sokoliek.
- 15) Zakončenie a hymnická pieseň: Kto za pravdu horí: spieva obecenstvo.

O hojnú návštevu krajanov prosí

VÝBOR OSLAV

ZMĚNA V POLSKU

Ústřední výbor polské komunistické strany rozhodl odvolat z funkce člena ústředního sekretariátu Franciszka Szlachetice. Rozhodnutí bylo odůvodněno tím — že Szlachetice byl před měsícem jmenován náměstkem předsedy vlády a že by byl pracovnívě příliš zatížen, kdyby ve stranické funkci setrval. Toto odůvodnění však neříká plnou pravdu. Szlachetice u šéfa strany Edwarda Gierka upadl v nemilost.

Do ústředního sekretariátu byl povolán roku 1970 a tehdy se proslýchalo, že je předurčen k tomu, stát se jednou Gierkovým nástupcem. Kromě samotného Gierka a Szlachetice byli v obou nejvýznamnějších orgánech strany — jak v politbyru, tak i v ústředním sekretariátu — jen Gierkovi nejdůvěrnější přátelé Jan Szydłak a Edward Babiuch. Předtím než vypukly v polských pobaltských městech dělnické nepokoje, které smetly Gomulku a vynesly do čela strany Gierka, Franciszek Szlachetice k první politické garnituře nepatřil. Byl jen náměstkem ministra vnitra a členem ústředního výboru. Teprve poté se stal šéfem ministerstva vnitra. Byl pokládán spíše za technokrata a z toho důvodu ho Gierek patrně použil k vybalancování vnitropolitických poměrů —

které se odstraněním Mocзара z klíčových posic vychýlily z rovnováhy. V ústředním sekretariátu mu svěřil dozor nad bezpečnostním aparátem, nad kadrovou politikou, nad tiskem a politickými organizacemi. Do Szlacheticeovy kompetence spadaly také vztahy k ostatním komunistickým stranám.

Tuto ohromnou pravomoc odstraněním z ústředního sekretariátu pozbyl. Ve varšavských diplomatických kruzích se soudí, že Szlachetice si hodně uškodil tím, že připustil natočení nacionalisticky zaměřeného filmu Hubal. Hrdinou filmu byl jezdecký důstojník polské armády — který se v minulé válce nevzdal hitlerovským agresorům, odešel do ilegality a pracoval v podzemním odboji. Film se stal v řadách stranických ideologů terčem kritiky především proto, že hrdina filmu pocházel ze šlechtické rodiny, že ve filmu byla pozitivně zhodnocena úloha, kterou hráli v odboji katoličtí kněží a že se v něm zpívaly vlastenecké a náboženské písně. Veřejnost však přijala film velmi pozitivně. Shlédlo ho více než 5 milionů diváků. A to zřejmě stranické vůdce znepokojilo. Film bez udání důvodů po několika týdnech z biografů stáhli.

JCH

VÍCE POLICAJTŮ

Sovětské "družinniki", dobrovolní pomocníci policie, k nimž se mohl dosud připojit ten, kdo byl ochoten nasadit si pásku na rukáv a pomáhat bezpečnostním orgánům, budou nyní skládat přísahu, projdou zvláštním výcvikem, dostanou příslušnou bumážku, odznak a záznamník a stanou se členy v podstatě nových útvarů. Pravomoci družinníků se značně rozšiřují. Jejich úkolem je udržovat veřejný pořádek, ochraňovat socialistický majetek, zabírat zločinné, vypomáhat v případech po-

třeby, potírat pytláctví, vystupovat jako inspektoři vah a měr a kontrolovat dopravu. Velká změna proti dřívějšímu stavu je v tom, že družinníci jsou nyní zmocnění také zatýkat a zadržovat podezřelé jedince. Kdo se chce stát družinníkem, musí mít dobré mravní a politické vlastnosti a být příkladem pro ostatní sovětské občany. Za to všechno je stát bude odměňovat různými dary, dovolí jim používat bezplatně městské dopravní prostředky — což je patrně nejdůležitější — při-

**TENNANAH
LAKESHORE LODGE**
Roscoe Sullivan County, NY 12776
(607) 498-9900

Na krásnou dovolenou nebo weekend

Jen 110 milí z New York City. • Na horském jezeru (2000 ft vysoko). • Evropské prostředí. • Tennis, Golf, rybaření, volné loďky, pláž. • Útulná restaurace s barem a hudbou pro tanec. • Moderní ubytování. • Přírodní procházky. • Otevřené od května do prosince. • Napište si o barevný prospekt.

Majitelé a vedoucí Dina a Michael Pavelka.

DOMÁCÍ KURS BIBLE

Nabízíme vám zdarma a nezávazně písemný biblický kurs o 20 úkolech.

Jméno

Ulice

Město

CZECH HOME BIBLE COURSE

1228 S. Euclid Avenue
Berwyn, Ill. 60402

SPORT

Ve finalovém utkání 10. světového šampionátu ve fotbale v Mnichově zvítězilo mužstvo Západního Německa nad Holandskem 2:1. Vedení se ujali Holanďané už v první minutě z pokutového kopu, ale pak už stříleli branky pouze Němci. Utkání na olympijském stadionu sledovalo 86.000 diváků. V boji o třetí místo Polsko překvapivě porazilo dosavadního mistra světa — Brazílii 1:0. Příští mistrovství světa bude roku 1978 v Argentině.

Fotbalisté Slovanu Bratislava vyhráli soutěž o Čs. pohár, když v odvetelemt utkání porazili Slavii Praha 1:0. Jelikož stejným poměrem v prvním utkání zvítězila v Praze Slavie, byl zápas prodloužen o 2 x 15 minut, a když ani tehdy nepadla branka, rozhodlo o vítězi střelení pěti jedenáctimetrových pokutových kopů, z něhož vyšel vítězný Slovan v poměru 4:3. V mezinárodní soutěži o Evropský pohár bude Československo reprezentovat pražská Slavie, který vyhrál soutěž I. ligy, bude hrát v soutěži o Pohár mistrů evropských zemí.

Nový ročník mezinárodní letní fotbalové soutěže — Intercep, zahájila Čs. mužstva poměrně úspěšně. Slovan Bratislava porazil Grasshoppers Zürich 4:0, Bohemians hrál v Kodani s místním BK nerozhodně 1:1, Baník Ostrava remizoval ve Velje (Dánsko) 0:0, VSS Košice zvítězil nad dalším dánským mužstvem Freja Randers 3:1 a Spartak Trnava hrál v domácím prostředí s Wislou Krakov nerozhodně 0:0.

Pražská Slavie zasáhne do soutěže později.

Na mezinárodních tenisových mistrovstvích v Anglii ve Wimbledonu se Čs. tenisté Janu Kodešovi, loňskému vítězi dařilo až do čtvrtfinále, kde byl v pěti setech vyřazen Australanem Ken Rosewallem. Turnaj vyhrál J. Connors (USA), který ve finále porazil Rosewalla 6:1, 6:1, 6:4.

Na nedávných lehkotletických utkáních v Praze vytvořila Helena Fibingerová nový Čs. rekord ve vrhu kouli výkonem 21, 18m, čímž zlepšila svůj starý Čs. rekord o 15 cm. Od světového rekordu Naděždy Čížové (SSSR) ji dělí 27 cm.

—pza—

Brněnské divadlo ve Švýcarsku

Na hudební slavnosti ve švýcarském městě Interlaken přijel 150-členný soubor opery a baletu Státního divadla v Brně. Převlel tu Janáčkovu Její pastorkyňu, koncertní matiné a baletní večer.

Kojenecká úmrtnost

Kolégium slovenského ministerstva zdravotnictví prodjedalo varovnou zprávu o stoupající kojenecké úmrtnosti. Nejhorší je stav v Bratislavě, ale k růstu došlo i ve všech slovenských krajích. Zatímco v r. 1969 zemřelo 22,2% dětí v kojeneckém věku, v r. 1973 až 32,5%. Přitom jde hlavně o větší úmrtnost novorozenců. Skoro polovina všech smrtelných onemocnění souvisí s nízkou porodní váhou. Ministerstvo přijalo opatření hlavně co do péče o těhotné ženy v zájmu řádného donošení dítěte.

Praha se rozšiřuje

Od 1. července bylo k území Velké Prahy přičleněno dalších 30 obcí. Čs. hlavní město tak vzrostlo o víc než 60.000 obyvatel a co do rozlohy o 200 čtv. kilometrů. Důvodem je především pokračující průmyslová i bytová výstavba.

NIXON A KISSINGER

Téměř po celou naši historii hrála zahraniční politika poměrně malou úlohu v americké politické diskuzi. Teprve v posledních letech začala většina amerického lidu s vážným zájmem diskutovat o americké diplomacii. Nixon je v polovině druhého funkčního období a všechno jako by se kolem něho rozpadalo, ale jeho role světového vůdce zůstává důležitou skutečností. Většina Američanů tomu zřejmě nechce věřit. Ale je pravda, že Nixon rozdrtil nebezpečnou ledovou bariéru, která tlačila svět ke zkoušce sil a možná ke katastrofální válce. Nesmíme zapomenat, že si Kissingera jako vykonavatele zahraniční politiky vybral konečně Nixon — a že to tedy byla Nixonova zahraniční politika. Nixon a Kissinger společně začali vést svět cestou k míru, ke které se nakonec přidali Brežněv, Mao Ce-tung, Sadat a paní Meirová, každý s vlastním hledištěm. A musíme mít na paměti, že i na pokraji watergateské katastrofy zůstal Nixon Kissingerovým skutečným a aktivním šéfem.

Podle svědectví, které vypadá jako nezvratné, se Nixon jeví jako morální provinilec. Ale jeho vláda ukončila účast Ameriky v jedné zhubené válce a ve druhé vypracovala základy mírového řešení. Zahraniční státníci, kteří bý-

vají cyničtější a méně moralističtí než Američané, rychle postřehli tyto skutečnosti. Na světě není jediná země, jejíž vláda by neměla dost informací o Watergatu. Ale Egyptané, Syřané a Izraelci, zachránění z propasti, uznávají, že je zachránil Nixon. Brežněv se horlivě ucházel o setkání s Nixonem. Naše vztahy k Číně nebyly nijak poškozeny. Je dobře, že se Nixon vydal na Střed. východ, do oblasti, kterou on a Kissinger tak obdivuhodně uklidnili. Vůdcové států na

Středním východě uvítali jeho návštěvu.

Je nelogické vyčítat presidentovi, že se z Ameriky vzdálil ve chvíli, kdy se watergateská aféra přibližovala k rozuzlení. Watergate je sklčující skandál. Ale Spojené státy mají světovou roli a Nixon ji musí dále hrát tak dlouho, dokud je presidentem. Můžeme říci, že v tomto smyslu cizinci, nebo jejich názory, mají váhu v americké politice.

C. L. Sulzberger
v New York Times

Rakety zkouší mosty

V Československu se armáda účastní mimovojenské činnosti především ve stavebnictví. Mnohé průmyslové objekty, ale především silnice jsou dílem podniku Vojenské stavby. Nedávno se začalo víc hovořit o dalším podílu vojáků na civilním životě — tentokrát při stavebních zkouškách. Skupina odborníků z Vojenské akademie Antonína Zápotockého v Brně (kde se vychovávají důstojníci s technickým zaměřením) vyvinul metodu zkoušení vibrací s pomocí raketových motorů. Původně šlo o meteorologické rakety s doletem do výše 12 a pak 25 kilometrů. Ale pro ty druhé už se nenašlo dost peněz. Vyvinuté motory pak začali pracovníci příslušné katedry používat pro zkoušky v kmitání, prakticky poprvé na televizní věži na Ještědu. To, co se dříve dělalo nákladným lanem a s desetičetnou obsluhou, vykonali lépe tři muži s raketovým motorem za poměrně levnou cenu. Za poslední tři roky se pak podobné techniky použilo na 17 objektech: u výškové budovy pražského Ústavu matematických

strojů, na mostě 29. srpna v Bratislavě, na základech turbogenerátoru elektrárny Tušimice II, na televizních věžích Kamzik, Křižava a Cukrák, u továrních komínů v Jablonci, Púchově a Dětmarovicích u Ostravy, na dvou železničních mostech u Strakonice, na dalším mostě u Hořic, pak v Polsku na televizní věži v Katovicích — a konečně při jednom pokusu s bočním větrem, narážejícím na jedoucí automobil. Poslední zkoušky provedli brněnští vojenští technici v Praze na Nuselském mostě (K. Gottwalda), kde se prověřovala nosnost vzhledem k větší zátěži sovětskými vagony pro metro. Odborníci tvrdí, že jde o metodu velmi účinnou a praktickou. U některých objektů se dříve ani podobné zkoušky pro různé potíže dělat nemohly. A rozdíl mezi zkouškami na modelech v aerodynamických tunelech a mezi skutečnými podmínkami hotových konstrukcí byly dost značné. Docházelo i k případům, kdy se musely hotové stavby bourat. Z Francie jsou zatím podobné zkoušky známy při výrobě letadel.

Z Tucsonu, Arizona

Hned po naší květnové schůzi začaly prskat ledy na řece Santa Cruz, jak se tu říká, když teplota dostoupí 100 stupňů. To už je znát jak na pastvinách na rezervacích tak i na schůzích ve městě, zvláště letos, kdy máme sucho. Jaké nebylo už 107 let. Není proto divu, že na naší schůzi červnovou se nás sešlo jen 30 a jeden host (ten až z Prahy v Československu, ne z Prague v Oklahomě nebo v Nebrasce.) Ve schůzi byla přednesena žádost o příspěvek na Mobile Cardiac and Trauma Service, která podstatně zlevňuje ambulanční dopravu do nemocnic. Z pokladny povoleno 20 dolarů a doplňovací sbírka vynesla 35.00 neb naši starí členové službu tohoto sdružení velmi oceňují.

O významu Dne otrů a Dne vlajky v tu dobu slavených promluvil předsedá br. Frant. Novák, jenž pak pietně vzpomněl 32. výročí nacistického teroru v Lidicích, české vesničky u Kladna, spálené nacistickou hordou, která povraždila všechny muže; ženy odvezla do koncentračních táborů a děti do polepšoven v Německu. A vzpomněli jsme, jak velkou službu prokázala v tu dobu Amerika naší staré vlasti, když hned po lidickém masakru byla pojmenována po Lidicích nová osada u Joliet blíž Chicaga a na manifestaci, které se účastnilo přes 50.000 osob, byl vznesen ostrý protest proti nacistickému násilnictví. signál k podobným protestům v celém svobodném světě. Doma za Husákovu režimu nesmí bohužel být ani zmínky o tomto americkém počínu . . .

Protože horka nepovoluje, nebude náš obvyklý letní výlet v červenci pořádán do rozpálené přírody, ale sejdem se jen na "výletu v zavřítí". Jídlo si přineseme každý své, káva bude, jako vždy, obecní, připravovat.

A na rezervacích? V době rekordního sucha to mají Indiáni těžké a modlí se jen o déšť. Dobytek padá, protože není vody ani krmiva. Velkodobytkáři (vesměs Aglos) mají pro dobytek dost spodní vody a dost prostředků na dovoz náhradního krmiva. Indiáni začali s vrtáním studní teprve před nedávnem a to jen u několika větších osad, a prostředků na dovoz krmiva nemají, a i loňská tráva je seno bez živin. ARIZ.

Telegraficky ze světa

Sovětský vyslanec v Bejrútu Sarvar A. Azimov přednesl libanonskému presidentovi Sulejmanovi Frajiejovi Brežněvovo osobní poselství, v němž nejvyšší sovětský představitel nabízí Libanonu zbraně, aby prý mohl posílit svou obranyschopnost vůči Izraeli. • Ženevská bezpečnostní konference, která se už rok marně snaží o dosažení nějakého výsledku, si dala šestitýdenní prázdniny. Zástupci pětácti zemí se tedy v Ženevě sejdou opět v září. • Vláda Jižní Afriky ohlásila, že má schopnost kdykoli vyrobit atomovou bombu a těžit a obohacovat uran. Její nukleární program je prý mnohem pokročilejší nežli indický. • Laoská koalice praská ve švech. Po divokém vládním zasedání bylo rozpuštěno laoské Národní shromáždění. • Za účelem posílení a upevnění míru na Středním východě hodlá vláda Spojených států navázat kontakty na nejvyšší úrovni s palestinskými organizacemi. • Na první oficiální návštěvě v Sovětském svazu je představitel vlády nového francouzského presidenta Giscarda D'Estainga, ministr zahraničí Jean Sauvagnargues. • Pákistán rozhořčeně protestoval proti pohybu indických vojsk v bezprostřední blízkosti svých hranic. Indie zas prohlásila, že šlo o běžné, nic neznamenantící a zcela rutinní manévry. • Jeden z osmi sovětských letounů TU-54, zakoupených Egyptem, se zřítíl při instruktážním letu brzy po startu na Káhirském letišti. • Představitel holandského ministerstva vojenství žádají, aby NATO modernizovalo jejich zbraně nejpozději do roku 1979, jinak, že Holandsko z této organizace vystoupí. • Někdy na podzim navštíví americký zahraniční ministr Dr. Henry Kissinger Brazílii. Podrobnosti zatím nebyly oznámeny. •

S ČÍM SOUHLASÍME...

(Pokrač. ze str. 1.)

o nic jiného než o okázalý žert. Hrozné na celé příhodě je však to, že nukleární vy-
děračství teroristických ne-
bo zločineckých skupin zdale-
ka není nepředstavitelné. Je
docela možné, že by si i tero-
risté bez velkých vědeckých a
technických schopností mohli
vyrobít jednoduchou, ale ni-
čivou atomovou zbraň.

K tomuto závěru dochází stá-
le více nukleárních odborní-
ků. Ve zprávě, napsané pro
Výbor pro atomovou energii,
se říká, že státní opatření,
která mají zabránit nukleár-
ním krádežím a vyděračství,
jsou "v případě hrozby zce-
la nedostatečná". Ve studii,
vypracované pro Fordovu na-
daci, se říká, že by amatér-
ští výrobci bomb mohli pa-
trně sestavit tak mocnou zbraň,
že by zbořila dvojitou
věžovcu stavbu manhattan-
ského Střediska světového ob-
chodu, která má 110 poscho-
dí, nebo zničit washingtonský
Kapitol.

Do nedávna měl amatér-
skou výrobu atomových bomb
nedostatek základního mate-
riálu. Ale nyní je všude to-
lik nukleárního materiálu, že
se bez velkých obtíží může
dostávat teroristům do rukou.
I když transport materiálu
hlídají ozbrojení strážci, by-
lo by poměrně snadné pro-
vést přepadení. Výbor pro a-
tomovou energii nřužuje bez-
pečnostní opatření proti krá-
dežím, ale jistá část materiálu
na výrobu zbraní se ztrácí
během výrobního procesu a
odepisuje se jako "materiál
mimo evidenci". Kdyby se
zaměstnanec se spiklenecký-
mi úmysly rozhodl, že si po-
stupně nasbírá potřebné
množství plutonia z "mate-
riálu mimo evidenci", ztráta
by možná nikdy nebyla ob-
jevena.

Atomový vědec Taylor je
přesvědčen, že teroristé by
mohli za několik týdnů z u-
kradeného materiálu udělat
bombu. Technika čištění ma-
teriálu, říká Taylor, není o
nic těžší než rafinování he-
roinu v tajné laboratoři. Po-
kud jde o skutečnou výrobu
bomby, základní informace
lze najít v mnoha veřejných
publikacích, z nichž mnohé
vydal Výbor pro atomovou
energii.

Na počátku padesátých let se
při běžné inventuře zjistilo,
že chybí jedna americká ato-
mová bomba a ať se hledalo
jakkoli, nemohla se najít. Za-
tím co vojenským inspekto-
rům vystával pot na čele,
navštívili vyšší důstojníci sklá-
diště na jedné vojenské zá-
kladně. Procházel se mezi
hromadami odložených obalů
atomových bomb, které byly
na prodej jako staré železo.
Tam našel mezi odpady ztra-
cencu atomovou bombu.

Time

CO SE STALO?

Co se stalo s "hrdinou" v a-
merickém veřejném životě?
Kam se poděly postavy, které
si vynucují obdiv, které by
nás vedly a za nimi bychom
rádi šli?

Jedna z odpovědí je možná v
tom, že procházíme sklíči-

cím údobím naší historie. By-
la otřesena naše důvěra ve
světové poslání Spojených
států — kdysi to byl pro A-
meričany téměř článek nábo-
ženské víry. Naše země byla
velice úspěšná; zvětšil se vliv
Spojených států ve světě. Ale
došli jsme až k hranici svých
možností a jsme nyní v obdo-
bí šetrnosti. Necháme-li stra-
nou osobní úspěchy Henry-
ho Kissingera v zahraniční
politice, zdá se, že se nezdařil
téměř žádný větší pokus, kte-
rý jsme v poslední době pod-
nikli.

Běda, ztratili jsme doslova
celou generaci představitelů,
kteří by mohli být politický-
mi vůdci. Byl pošípen prakti-
cký každý, kdo měl něco
společného s vietnamskou a-
férou. Jen tu a tam nějaká
postava přežila minulé údobí
bez poskvrny — z ostatních
má sotva kdo naději stát: o-
pět v čele. Podobně byla vá-
žně poškozena pověst každého,
kdo byl být nepřímo zaple-
ten do watergateské aféry ne-
bo byl těsně spjat s vládou.

Jedním z našich problémů je,
že mnoho možných hrdinů
bylo poraženo na začátku po-
litické kariéry. Projevuje se
neustálá veřejná tendence
přilákat dolů každého, kdo se
snaží pozvednout nad úroveň
daru. Veřejně činný člověk
nemůže udělat téměř nic, co
by nebylo lze přehodit ne-
bo zhanobit. Politici opo-
nenti a senzacechtivé živly ve
sdělovacích prostředcích se
obvykle spojí, aby zkompro-
mitovali ty, kteří chtějí za-
čít veřejnou kariéru. Výsled-
kem je, že se průměrný, ale
vhodný člověk zdráhá vystavit
svou pověst — nebo blaho
své rodiny, takovým útokům.
Kdysi byl plat za vládní služ-
bu nesmyslně malý a nepo-
chybně odrážoval schopné lidi
od veřejné arény. Naštěstí se
to změnilo. Nyní naopak ri-
skujeme, že lidi bude přita-
hovat finanční odměna a ji-
né požitky — nemluví o mo-
ci — spíše než přání sloužit.
Důležitým faktorem je také
velký vzrůst obyvatelstva. Je
méně možností osobního sty-
ku s voličem a tedy i méně
možností osobního vedení.

Tim se snad vysvětluje obec-
ný sklon k povrchnosti a u-
mělosti v osobních stycích.
Známe dnes své vůdce hlav-
ně ze sdělovacích prostředků
— a to, co říkají o různých
otázkách, na nás možná pů-
sobí méně, než způsob jejich
vystupování v televizi.

Zdá se, že některé lidi přita-
huje do veřejného života po-
cit méněcennosti: veřejným
uznáním se snaží dosáhnout
sebedůvěry. Ti, kteří se živí
veřejným souhlasem, se ne-
radi ubírají nepopulárním
směrem protože se nechtějí
vystavovat kritice. Jestliže
někdo považuje osobní pro-
spěch, ať už je založen na
hmotných nebo psycholog-
ických výhodách, za důležitě-
jší než službu veřejnosti, pak
z něho jeho země nemá žádný
užitek.

Musíme se učit odhalovat ne-
upřímné a nejisté lidi, sobce
a oportunisty, abychom jim
nenaleteli a nevyzdvihli je na
vedoucí místa, kterých si ne-
zaslouží.

Saturday Review

NA VYSOKÉ ŠKOLY

Na čs. vysoké školy se opět
přihlásilo daleko víc uchaze-
čů, než může být přijato.
Na příští školní rok došlo v
českých zemích na 27.000
příhlášek, což je o 10.000
víc, než dovoluje "směrné
číslo". I tentokrát převažuje
zájem o vysoké školy uni-
versitního směru; na Karlo-
vu universitu se hlásí 6400
mladých lidí, což je o 3900
víc, než smí být přijato.
Trojnásobný počet uchazečů
je na fakultách právnické a
všeobecného lékařství; ještě
horší je to na filosofii — z
800 přihlášených bude při-
jato 230. O něco lepší je si-
tuace na pražské technice.
Plánovaný počet je v přihlá-
škách překročen "jen" o 300
uchazečů. Na jiných školách
technického směru dokonce
ani "směrné číslo" nenaplní:
na Vysokou školu báňskou v
Ostřavě přišlo o 250 přihlá-
šek méně. 500 chybí na che-
mii v Pardubicích a na stro-
jařině a elektrotechnice v
Plzni. V druhé polovině čer-
na se konaly přijímací poho-
vory: byla pro ně tentokrát
jednotně stanovena témata
pro zkoušky písemné i okru-
hy otázek pro ústní pohovo-
ry, kde se podle instrukcí
hodnotí "schopnost uchazeče
pro studium zvoleného obo-
ru a jeho všeobecně kultur-
ní a politický rozhled." Le-
tos bylo v celém rozsahu
zrušeno předchozí budové
hodnocení, které stanovilo
jistý počet kladných bodů
např. už za uchazečův "třídní
původ". — Na Slovensku
se hlásí skoro 17.500 zájem-
ců o vysoké školy, což je té-
měř o 700 víc. Situace je
podobná jako v Čechách. Na
bratislavskou Universitu Ko-
menského se hlásí 4627 mla-
dých lidí, leč přijato má být
jen 2235. I na košické Uni-
versitě P. J. Šafárika je u-
chazečů skoro o polovinu
víc. Počet přihlášek na slo-
venské technické školy je o
něco větší než v Čechách,
takže bude větší i počet
těch "neuspokojených".

Výstava v Amsterdamu

V Amsterdamu se konala
výstava Československo 74,
kde se předváděly hlavně
automobily, mopedy a bižu-
terie. Na ploše 4000 čtv. me-
trů se kromě toho konaly
módní přehlídky a přednáš-
ky s filmovým promítáním.
Čs. export do Nizozemí
vzrostl jen v r. 1973 oproti
roku předchozímu víc než o
čtvrtinu; ovšem, jak řekl čs.
obchodní rada v Holandsku:
toto zvýšení představují pře-
devším vyšší exportní ceny.

Setkání s mladými

Gustáv Husák a další poli-
tičtí představitelé se na zá-
věr školního roku sešli s 560
zástupci Socialistického sva-
zu mládeže. Beseda se kona-
la v Nové galerii Pražského
hradu.

Krajanský oznamovatel

2 X ZDARMA

zasíláme každé dva měsíce všem zájemcům o dobrou českou
literaturu a kulturní zprávy pravidelný informační časopis
Klubu čtenářů CCC Books Klub
Napište si na adresu:

CCC Books, 8 München 86, Postfach 86 02 07, BRD

EIMMALIGE KAPITALANLAGE

Hypothekarisch gesichert in Schweizer Bau-Grundstücken.
Zins je nach Anlagedauer 10-15%. Min. Einlage S. Fr. 10.000.
— (Kontrolle durch bekannte Schweizer Grossbank), Verla-
gen Sie unverbindlich Unterlagen bei

CS-Bau-Generalunternehmen

Haberweidstr. 50

CH-8610 USTER

Gerent: Otakar Sava Struz, Tel. 35 1 70

GALERIE KRAUSE

Tumbelenstrasse 37 — 8330 Pfäffikon (ZH)

neustále vystavuje práce českých a slovenských umělců. Mo-
žnost objednání knih i časopisů od všech nakladatelství a vy-
davatelství. Tel. 01/97 30 66

Ze spol. rubriky římských Listů

- **Kamila Moučková**, populární hlasatelka Čs. televize je
znovu bez práce. Ředitel pražského úklidu, kde se ucházela
o místo, jí sdělil, že ji nemůže přijmout, protože jí nemůže
svěřit uklizení v místnostech a kancelářích, kde jsou tele-
fony. Kamila Moučková řediteli odpověděla, že nevěděla, že
v kancelářích, kde měla uklízet, jsou telefony, že by se při-
rozeně o takovéto místo jako pravcová oportunistka vůbec
nedovolila ucházet.
- **Ivan Málek**, akademik, laureát Leninovy ceny míru a
světoznámý vědec, který byl na podzim loňského roku násil-
ně pensionován, byl pověstným ředitelem biologického ústa-
vu ČSAV Zalabákem 1. prosince 1973 vyhozen i z ústavu,
kam mu byl zakázán přístup. Ředitel Zalabák nechal Mál-
kův celoživotní archiv naložit na dva nákladní automobily a
odvézt je do Málkova domu, "aby v ústavě nepřekážel".
- **Sochař Kolumek**, vedoucí činitel normalizovaného Svazu
výtvarných umělců slibuje zatočit ještě v tomto roce se vš-
emi zakuklenými pravičáky mezi výtvarníky. "Známe všech-
ny výtvarníky, kteří byli na pohřbu Adolfa Hoffmeistera a
nikomu z nich nepovolíme ani výstavu, ani nákup obrazů a
soch..." vyhrožuje v okruhu svých nejbližších.
- **Auto Jiřího Hanzelky a Miroslava Zikmunda**, stříbrná
Tatra, na které projeli Afrikou a Jižní Amerikou bylo od-
straněno z Technického muzea, kde patřilo ke zvlášť vyhledá-
vaným a atraktivním exponátům. Na dotazy návštěvníků
odpověděli zřizenci, že přece nelze vystavovat vůz, jehož
řidiči byli vyloučeni z KSČ.
- **V. Bažant** ředitel ústavu teoretických základů chemické
technologie ČSAV zemřel náhle loni v létě. Na smutečním
parte bylo udáno místo úmrtí — malá vesnička v západních
Čechách, poblíž pohraničního přechodu. Rozvadov. Prof.
Bažant se stal přímou obětí zvůle čs. policejních orgánů.
Vracel se s manželkou ze služební cesty ze Švýcar. Na hra-
nicích ho nejdříve čs. pohraničníci nechali několik hodin če-
kat (to je oblíbená praxe, ne ale všeobecná), potom ho po-
drobili ponižující prohlídce. Hulvátské jednání policajtů ro-
zrušilo prof. Bažanta do té míry, že zemřel na infarkt něko-
lik km od hranice (bylo mu teprve 53 let).
- **Jan Zelenka** ředitel normalizované Čs. televize se málem
dostal do "černé kroniky": na úřední cestě z lovu jelenů na
lov muflonů v přiděleném úředním autě Tatra 603 utrpěl
zranění nedaleko Mělníka. Spolu se svým šefěrem byl do-
praven do nemocnice v Mělnice. Přivolaná hlídka SNB o
tom podala hlášení, které bylo náležitě upraveno pro tisko-
vou zprávu. Na zákrok tiskového oddělení ÚV KSČ však
ČTK zprávu nesměla vydat, ale stranické orgány zahájily
šetření o okolnostech tohoto i podobných Zelenkových výle-
tů. Jan Zelenka se tak sice do černé rubriky nedostal, ale
musel prožít své padesátiny v nemocnici a nedostal ani oč-
ekávané vyznamenání, které se obětavým sluhům při podob-
ných výrozech uděluje.

O plicní cirkulaci

V pražském Karolinu se ko-
nalo 2. mezinárodní sympo-
sium o plicní cirkulaci. Sko-
ro 300 vědeckých pracovní-
ků z 20 zemí diskutovalo
především o speciálních o-
tázkách onemocnění plic ve
spojení s akutním infarktem.
Presidentem symposia byl
doc. dr. Jiří Vidímský z kré-
ského Institutu klinické a
experimentální medicíny.

AMERIKO, AMERIKO . . .

PRÁVO NA ODPOVĚD'?

"Dle názoru redakce listu poslanec Joe Doe je starý trouba." "Čtená redakce, to je nepravdivá informace: nejsem starý. Je mi teprv třicet". Má mít politik právo na odpověď, když je napaden v tisku? Ve Spojených státech je to teď živě diskutovaná otázka. A debatěři jsou samozřejmě rozdělení na novináře, kteří tvrdí, že politik nemá žádné svaté a nezadatelné právo na zveřejnění své odpovědi na útoky v tisku, a na veřejné činitele, kteří se rozhořčeně ohrazují, že mají mít určité právo se rozhořčeně ohradit.

Ve většině jiných zemí je otázka politikova práva na odpověď zatím ovšem víc než akademická. Jde spíš o to, aby jej novináři mohli vůbec kritizovat. Ale Amerika aspoň po této stránce ospravedlňuje svou pověst, že všechno je tam naruby a hlavou dolů. A tak také politik je vůči tisku v defensivě.

TEMNÁ RUS

V Jerevanu byli odsouzeni dva Arméni k nuceným pracím a tři další jsou vyšetřováni pro údajnou nacionalistickou činnost. Do tábora nucených prací na pět let byl poslán Bagrad Sachverdjan, 30ti-letý inženýr, a na tři roky Ararat Tovmasjan, 45ti-letý řidič trolejbusu. Inženýroví byly navíc vyměřeny dva roky v sibiřském vyhnanství. Oba byli obžalováni z protisovětské činnosti, jakož i z činnosti v protisovětských organizacích. Dva z jejich přátel, kteří se chtěli zúčastnit údajné otevřeného přelíčení, policie držela ve vazbě tři dny a třetímu uložila pokutu. Jeden z nich, Paruer Chajrikjan, který byl propuštěn z tábora nucených prací, když si odpykal čtyři roky za takzvaný nacionalismus, byl opětovně odsouzen k dalším dvěma rokům odnětí svobody za to, že porušil předpisy, týkající se policejní kontroly bývalých vězňů. Další Armén, Ruben Chačaturjan, který apeloval na Spojené národy, aby vyšetřily postavení sovětských svazových republik, byl zatčen v prosinci loňského roku v Jerevanu a čeká na soud. V únoru byl zatčen Armén Azat Aršakjan, který musí být rovněž teprve souzen. Disidentské prameny uvedly, že v Arménii byl v posledních měsících patrně zvýšený nacionalismus. Stěny byly pomalovány protiruskými hesly, v zemi kolovaly nacionalistické letáky a je tam vydáván samizdatový nacionalistický časopis "Faros", "Maják". Na hlavním náměstí v Jerevanu byl prý letos také spálen Leninův portrét.

Podle starých národních obyčejů veřejní činitelé ve Spojených státech byli od nepaměti označováni v úvodních, kromě obyčejných lumpů a darebáků, takovými poetickými jmény jako na příklad "nadutý floutek", "jedovatý had", "d'ábel vtělený" a "krvelačný tyran", — ten krvelačný tyran mimochodem měl být Abraham Lincoln; — a tak také už před hodnou dobou dva státy, Mississippi a Florida, uzákonily právo veřejného činitele na to, aby se v tisku mohl ohradit. Ty dva zákony však rychle upadly v zapomnutí. Totiž až dokud se toho floridského nedávno nezačal dovolávat tamní odborář Pat Tornillo, jehož tisk

ověnil přízviskem "vyděračského státnictví". Tornillo je předseda floridské učitelské odborové organizace, a jeho organizace stávkovala zrovna předtím než Tornillo kandidoval do sněmovny státu Florida. Stávka veřejných zaměstnanců je nezákonná, a tak si vysloužil v listě Miami Herald to přízvisko "vyděrače". Voliči zřejmě souhlasili a nezvolili ho, a tím to mohlo být odbyto, neobrátil se Tornillo se svým právem na odpověď na soudy. Přišel s tím zrovna v době, kdy veřejní činitelé všude po Americe si stěžují, že se jim u tisku dostává útisku, a tak má mezi nimi mnoho sympatizérů. Že si američtí politikové chtějí uzákonit právo na odpověď, je rozhodně aspoň pochopitelné.

Watergateská aféra se svými všelijakými nařčeními nevedla jen k poklesu Nixonovy osobní prestiže, nýbrž všech veřejných činitelů vůbec. Ukazuje to nedávný průzkum veřejného mínění, v němž dotázaní měli hodnotit nejruznější instituce, jak dobrou práci dělají, a v němž vlády místní, i federální vláda, byly na posledních místech. A na prvním místě? Armáda. To sice není v Americe tak hrozné, jako bylo to bylo jinde, ale po Vietnamu je to jistě aspoň zajímavé. Tak je otázka, jestli tisk nebijí do politiků až poněkud příliš zuřivě.

Tisk si ovšem pokusy o právo na odpověď vykládá jako útok na své právo neomezené kritiky. Když budou redakce muset zveřejňovat odpovědi nařčených, budou opatrnější v tom, co o nich píší, tvrdí odpůrci. Zastánci naopak říkají, že takto ve-

řejnost uslyší i druhou stranu argumentu a zlepší to úroveň debaty. Ve skutečnosti solidní noviny povětšinou beztak uveřejňují protesty veřejných činitelů proti konkrétním nařčením. Jde spíš o to, že nejen politikové, ale i americká veřejnost a různé její skupiny, si uvědomují obrovitou moc dnešních komunikačních prostředků, a hlásí se teď různými způsoby, o svůj podíl na této moci. Právo na odpověď je jen jeden projev této soudobé tendence zaručit přístup k sdělovacím prostředkům pokud možno všem názorům a skupinám.

**PODPORUJTE
ČESKOU
NÁRODNÍ
ŠKOLU**

Večery pod lampou s českou knihou

Čtenářský hlad po dobré české knize trvá. Doma i v cizině. Kdežto doma současná literatura stagnuje, a starší kvalitní věci se vydávat nesmějí, my v emigraci máme v tom ohledu větší štěstí. Také Universum Sokol Publications patří k vydavatelstvím, které jsou sto zájmu čtenářů o dobrou českou knihu vyhovět. Zde je seznam a stručný popis knih, vydaných doposud naším nakladatelstvím:

DEMOKRATICKÝ MANIFEST —

Ferdinand Peroutka. Vyznání víry v demokracii, svobodu a právo na národní sebeurčení. Mužný boj s ideologií komunismu, jehož slabiny jsou zde odhalovány nejpopulárnějším mistrem pera. Kniha skutečně hodná tradice českého humanismu.

POČÍTADLO —

Petr Den. Sbírka esejí, zkoumajících vztahy mezi náboženstvím, politikou a matematikou, jež se zároveň snaží dát novou náplň pojmu "demokracie", aby revoluce davů a nových národů, měnící podobu našeho století, nebyla revolucí nihilismu, prosté moci a smrti, nýbrž revolucí míru a života.

VE VLÁDĚ DRUHÉ REPUBLIKY —

dr. L. K. Feierabend. Paměti muže, který spoluřídil osudy národa a státu v tragické pomnichovské době. (Rozebráno).

VE VLÁDĚ PROTEKTORÁTU —

dr. L. K. Feierabend. Pokračování pamětí člena české protektorátní vlády z doby po 15. březnu 1939, obsahující množství zajímavých a významných detailů o tehdejších událostech.

Z VLÁDY DOMA — DO VLÁDY V EXILU —

dr. L. K. Feierabend. Autor zde líčí svůj dobrodružný útek z Protektorátu přes Maďarsko, Jugoslávii a Francii do Londýna a popisuje zajímavým způsobem poměry v tehdejší exilové vládě presidenta Beneše.

ANTONÍN ŠVEHLA —

textová a fotografická monografie, vydaná ke stoletému výročí narozenin tohoto politika, který spolužákladal, budoval a řídil mladý československý stát. Neopstradatelná publikace zejména pro mladé emigranty, kteří o Antonínu Švehlovi doma buď neslyšeli vůbec, anebo jenom nepravdy.

KAŽDÁ Z TĚCHTO KNIH PŘEDSTAVUJE TVORBU NAŠICH PŘEDNÍCH SPISOVATELŮ A BÁSNÍKŮ, ŽIJÍCÍCH MIMO SVOU VLAST. ZAKOUPENÍ NĚKTERÉ Z NICH OBOHATÍ JISTĚ VAŠI KNIHOVNU

O B J E D N Á V Á M :

Demokratický manifest —	
Ferdinand Peroutka	\$4.00
Počítadlo — Petr Den	2.50
Ve vládě protektorátu —	
dr. L. K. Feierabend	3.00
Z vlády doma — do vlády v exilu —	
dr. L. K. Feierabend	3.00
Ledy se hnuly — V. N. Duben	3.00
Antonín Švehla	3.00

Úhlem na oblohu — Miroslav Rašín	2.50
Beznaděje a naděje — Karel Valehrach	2.50
Od A do Z — Jára Kohout	1.50
Verše ze zásuvky a verše zapomenuté —	
Josef Martínek	2.00
Holoubek, který se na všechno ptal —	
Josef Martínek	1.00
Songs of the Desert — Josef Martínek	3.00
This and that — E. J. Popera	2.00
Půlnoční pacient — Egon Hostovský	3.00